

Република Србија
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
1. Уж. 8/2023
Дана 03.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Николе Микића, председника већа, и судија Душана Агатоновића и Татјане Сретеновић, чланова већа, са вишим судијским сарадником Милицом Илић, као записничарем, решавајући по жалби А. Б., изјављеној против решења Градске изборне комисије 02 бр. 013-87-5/23 од 29.11.2023. године, којим је одбијен приговор од 28.11.2023. године заведен у Градској изборној комисији под бр. 02-013-87-5/2023, у предмету заштите изборног права, на нејавној седници већа одржаној дана 03.12.2023. године у 14:00 часова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба бирача А. Б., изјављена против решења Градске изборне комисије 02 бр. 013-87-5/23 од 29.11.2023. године.

Образложење

Ожалбеним решењем Градске изборне комисије 02 бр. 013-87-5/23 од 29.11.2023. године, објављеним на веб презентацији Републичке изборне комисије (РИК) 29.11.2023. године у 18:07:29 часова, одбијен је као неоснован приговор бирача А. Б. од 28.11.2023. године, заведен у Градској изборној комисији под 02 бр. 013-87-5/2023, поднет на решење Градске изборне комисије 02 бр. 013-87-5/23 од 26.11.2023. године, којим је проглашена листа под називом СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић, објављена на веб презентацији Републичке изборне комисије 27.11.2023. године у 01:04:15 часова.

Бирач А. Б. изјавио је жалбу, коју је поднео преко Градске изборне комисије дана 02.12.2023. године у 14:11 часова, која је, заједно са списима предмета, примљена у Виши суд у Београду дана 02.12.2023. године у 16:20 часова. У жалби је наведено да је благовремено дана 28.11.2023. године поднео Градској изборној комисији приговор на решење Градске изборне комисије 02 бр. 013-87-5/2023 од 26.11.2023. године, којим је проглашена листа под називом СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић. Подносилац жалбе је навео да побија решење ГИК 02 бр. 013-87-5/23 од 29.11.2023. године због непотпуно утврђеног чињеничног стања и неправилне примене закона, као и да је благовремено поднео приговор због неправилне примене закона, другог прописа и општег акта, због погрешно утврђеног чињеничног стања и због повреде правила поступка, при чему је

истакао да је у приговору изјавио да су његови лични подаци злоупотребљени, тако што су се без његове сагласности нашли у документацији коју је наведена изборна листа поднела ГИК, и то у овереној изјави бирача која гласи на његово име и презиме и у списку бирача који су наводно подржали наведену листу. Даље је навео да је под пуном кривичном и материјалном одговорношћу изјавио да је наведена изјава сачињена без његовог знања и сагласности и да је оверена без његовог присуства. Иако је жалилац у приговору навео да се претходно обратио ГИК са захтевом да се изврши увид у документацију која је предата уз изборну листу и предложио ГИК да у складу са чл. 103 ЗУП, изврши увид и провери чињенице које је тражио поменути захтевом, ГИК то није учинио, нити се на било који начин изјаснио о том захтеву до дана изјављивања ове жалбе. Чињеница да жалилац није једини који је указао на злоупотребу личних података требало је да буде довољна да ГИК детаљније преиспита поднету документацију, у складу са својим законским овлашћењима и обавезама, те да је такво преиспитивање могло да доведе до тога да се покаже да наведене изборне листе нису поднеле довољан број правно ваљаних изјава бирача за проглашење изборне листе. Даље је навео да се правна ваљаност изјаве не може тумачити искључиво у формалном смислу, као што то чини ГИК, односно да су оне састављене (попуњене) и оверене на прописаном обрасцу ГИКО-3/23, тј. да ли садрже законом прописану форму. Основни елемент изјаве бирача јесте његова или њена слободно изражена воља да подржи одређену изборну листу, што у случају жалиоца не постоји, а што тврде и други бирачи. Сходно наведеном, жалилац је предложио да Виши суд у Београду у складу са овлашћењима из чл. 33 Закона о управним споровима спроведе усмену јавну расправу, с обзиром да подаци о броју оверених изјава изборне листе СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић показују да је 3.397 изјава бирача који подржавају ову изборну листу оверено пред општинским оверитељима, од укупно 3.684 изјава, па имајући у виду бројне друге приговоре које су пред ГИК изјављивали бирачи чије су изјаве такође биле овераване пред општинским оверитељима а за које су они указали да су фалсификоване, преовлађујући број изјава бирача које су и у овом случају овераване пред општинским оверитељима може указати на сумњу да се потенцијално ради о много већем броју правно неваљаних изјава, а испитивање ових случајева могло би да доведе до закључка да изборна листа бр. 11 нема 3.000 веродостојних потписа колико је потребно за проглашење.

Градска изборна комисија је дана 02.12.2023. године у 16:20 часова, доставила Вишем суду у Београду жалбу бирача А. Б. са списима предмета и одговором на жалбу.

У одговору на жалбу 02 бр. 013-87-11/2023 од 02.12.2023. године, Градска изборна комисија оспорила је наводе жалбе у целости, истичући да је решење ГИК 02 бр. 013-87-5/23 од 29.11.2023. године законито и да у свему остају код навода из образложења ожалбеног решења. Истакли су да Градска изборна комисија нема овлашћења нити могућности да утврђује веродостојност потписа, већ се ти потписи сматрају валидним уколико су оверени у складу са законом, као и да се утврђивање истинитости, односно неистинитости неке исправе може захтевати тужбом у парничном поступку, а да се постојање кривичног дела утврђује у кривичном поступку, те да то питање не може бити предмет разматрања и утврђивања у изборном поступку, па да се сходно томе свака оверена јавна исправа сматра веродостојном док се у законом

прописаном поступку не докаже супротно. Даље је наведено да поводом навода да у ожалбеном решењу нема никакве назнаке да је приликом утврђивања чињеничног стања ГИК употребила иједно доказно средство предвиђено у Закону о општем управном поступку, посебно наглашавају да Закон о локалним изборима прописује сходну, а не супсидијарну примену Закона о општем управном поступку, што значи да се исти у поступку по приговору примењују у мери и на начин који је примерен изборном поступку, узимајући ту у обзир и рокове за поступање, одлучивање и објављивање одлуке по приговорима.

Испитујући законитост оспореног решења, на основу овлашћења из чл. 86 Закона о локалним изборима (“Службени гласник РС” бр. 14/22), Виши суд у Београду је нашао да је жалба благовремена, допуштена и изјављена од овлашћеног лица.

Одлучујући о поднетој жалби на основу одредбе чл. 72 ст. 2 Закона о избору народних посланика, у вези са чл. 79 истог закона, оценом навода жалбе и комплетних списа ове изборне ствари, Виши суд у Београду је нашао да жалба није основана.

Наиме, суд је извршио увид у списе предмета па је из разлога који следе донео одлуку као у изреци пресуде.

Одредбом чл. 76 ст. 1 Закона о избору народних посланика, а на чију сходну примену упућује чл. 8 ст. 1 Закона о локалним изборима, прописано је да неблаговремено поднету изборну листу, неуредну изборну листу и изборну листу коју је поднело лице које по закону није овлашћено да предлаже кандидате за народне посланике, Републичка изборна комисија одбацује решењем, док је ст. 2 прописано да се неуредном изборном листом сматра списак кандидата за народне посланике који није поднет на прописаном обрасцу или који не садржи назив изборне листе или назив подносиоца изборне листе или прописане податке о кандидатима за народне посланике.

Чл. 77 истог закона је прописано да Републичка изборна комисија решењем одбија да прогласи изборну листу ако је за народног посланика предложено лице које нема изборно право, које је кандидат за народног посланика на раније проглашеној изборној листи, или које је носилац раније проглашене изборне листе, ако нису поштована законска правила о заступљености полова на изборној листи и ако назив подносиоца изборне листе и назив изборне листе нису одређени у складу са законом.

Из списа као и ожалбеног решења следи да је Градска изборна комисија, разматрајући наводе из приговора, утврдила између осталог да је ГИК у поступку разматрања поднете изборне листе на седници одржаној дана 26.11.2023. године на којој је председник ГИК поднео Извештај о пријему изборне листе у којем је наведено да је утврђено да је изборну листу поднело лице овлашћено за подношење Изборне листе, чији је идентитет утврђен увидом у његову личну карту, да Изборна листа испуњава услове из чл. 41 Закона о локалним изборима у погледу заступљености мање заступљеног пола на изборној листи, као и да је уз Изборну листу приложена сва законом прописана документација и да је правно ваљана, да је уз Изборну листу достављена Изјава о намери коришћења средстава из јавних извора за покриће

трошкова изборне кампање, да је уз Изборну листу достављен и Списак бирача који подржавају Изборну листу на обрасцу ГИКО-4/23, у електронском облику у који је уписано 3.684 бирача, да је пребројавањем достављених изјава бирача да подржавају Изборну листу на обрасцу ГИКО-3/23 утврђено да је достављено 3.684 изјава, од којих је за 68 утврђено да нису правно ваљане, па су изузете, да је из списка бирача из кога су изузети бирачи чије изјаве нису правно ваљане, укупан број бирача 3.616, а након провере бирача у бирачком списку, укупан број прихваћених и необрађених бирача је 3.609, одбијених бирача је 7 (бирач подржао другу изборну листу и има пребивалиште на територији друге ЈЛС). Даље произилази да је за проглашење изборне листе у складу са чл. 43 ст. 1 тач. 7 Закона о локалним изборима потребно 3.000 потписа бирача који подржавају изборну листу, а да је Градска изборна комисија узела у обзир само онај број писмених изјава који је био потребан за проглашење изборне листе, те да су сходно томе испуњени Законом прописани услови у погледу потребног броја изјава бирача који подржавају изборну листу. Градска изборна комисија је притом, разматрајући наводе из приговора, а који су поновљени и у жалби, да се ради о фалсификату, као и да је потребно да се од стране ГИК изврши увид и провери чињеница да ли се на списку бирача који подржавају изборну листу СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић налази име и презиме са јединственим матичним бројем подносиоца приговора, као и изјава оверена од стране овлашћеног оверитеља у достављеној документацији, ГИК је увидом у изјаве бирача и Списак бирача достављене уз проглашену изборну листу бр. 11 СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић утврдила да је овлашћени подносилац ове изборне листе ГИК доставио потребан број правно ваљаних писмених изјава наведене изборне листе, односно да су оверене писмене изјаве бирача уредно сачињене на обрасцу ГИКО-3/23, потписане од стране бирача и оверене од стране за то надлежних органа, односно ималаца јавних овлашћења.

Увидом у изјаву бирача да подржава Изборну листу кандидата за одборнике скупштине града Београда којом подржава Изборну листу СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић, произилази да је иста састављена на обрасцу ГИКО-3/23, да се на месту бирач налази потпис а испод да су унесени подаци за лице А. Б., као и остали подаци који се односе на именовано лице, да је на месту овлашћени оверитељ унесени подаци за овлашћеног оверитеља те стављен датум и печат овере.

На основу свега наведеног, Виши суд у Београду је оценио да жалбени наводи жалиоца између осталог, да није једини који је указао на злоупотребу личних података, те да је ГИК употребила доказна средства у складу са одредбама ЗУП-а, могла би да доведе до тога да се покаже да наведене изборне листе нису поднеле довољан број правно ваљаних бирача за проглашење Изборне листе. Имајући у виду бројне друге приговоре које су пред ГИК изјављивали бирачи чије су изјаве такође биле оверене пред општинским оверитељима, а за које су они указали да су фалсификоване, преовлађујући број изјава бирача које су и у овом случају овераване пред општинским оверитељима може указати на сумњу да се потенцијално ради о много већем броју правно неваљаних изјава, а испитивање ових случајева могла би да доведе до закључка да Изборна листа бр. 11 нема 3.000 веродостојних потписа колико је потребно за

проглашење, да је под пуном кривичном и материјалном одговорношћу изјавио да је наведена изјава сачињена без његовог знања и сагласности и да је оверена без његовог присуства, не доводе у питање правилност одлуке Градске изборне комисије, којом је као неоснован одбијен приговор бирача А. Б., поднет против решења исте комисије о проглашењу Изборне листе СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић.

Законским одредбама чл. 43 ст. 1 тач. 7 Закона о локалним изборима прописано је да је за проглашење изборне листе потребно да својим потписима исту подржи 3.000 бирача у јединици локалне самоуправе која на дан расписивања избора има више од 500.000 уписаних бирача. Следствено наведеном, поред чињенице да су против решења којим је проглашена поменута изборна листа, уложена четири приговора, а што је утврђено увидом у Регистар приговора Републичке изборне комисије, и полазећи од цитираних законских одредби које ближе регулишу разлоге за одбијање изборне листе, односно разлоге за одбијање проглашења изборне листе, према оцени Вишег суда у Београду, а како је то правилно закључио и орган доносиоци побијано решење, наводи жалиоца, да је неко злоупотребио његове личне податке, само по себи, не представља законски основ за одбачај, односно одбијање проглашења изборне листе, уз коју листу је како је током поступка утврђено, достављен довољан број правно ваљаних писмених изјава оверених од стране надлежног органа. Виши суд у Београду налази да таква чињеница не доводи у питање постојање довољног броја потписа за проглашење предметне Изборне листе СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић. Ово стога што из списка произилази да је Градска изборна комисија приликом проглашења ове листе имала у виду да је чл. 43 ст. 1 тач. 7 ЗоЛИ потребно 3.000 потписа бирача, како је то већ образложено, који подржавају изборну листу и да је узела у обзир само онај број писмених изјава који је био потребан за проглашење изборне листе, а да је укупан број достављених изјава прихваћених и необрађених бирача 3.609. На основу ових чињеница, произилази да је изборну листу СРБИЈА НА ЗАПАДУ- Зоран Вулетић- Немања Милошевић- ДА СЕ СТРУКА ПИТА- Владимир Ковачевић подржао у сваком случају законом прописан број бирача. Самим тим, жалбени наводи да је наведена изјава сачињена без његовог знања и сагласности, и да је оверена без његовог присуства није од утицаја на другачију одлуку суда, имајући у виду да околности наведене у жалби се не могу подвести под таксативно побројане разлоге за одбачај односно одбијање проглашења листе, како је то већ назначено, па самим тим ни довести у питање правилност и законитост побијаног решења ГИК, с обзиром да жалилац А. Б. има могућност да искористи друге механизме правне заштите, уколико сматра да су његови лични подаци злоупотребљени, а како је то уосталом правилно закључила и Градска изборна комисија, доносиоци побијано решење.

Наводи жалиоца да током поступка ГИК није предузео било коју доказну радњу у циљу провере да ли су испуњени законом одређени услови да се одређена изборна листа прогласи, између осталог да ли је достављена документација правно ваљана или не, не могу се прихватити као основани јер управо супротно жалбеним наводима, из списка предмета, те ожалбеног решења, произилази да је ГИК пребројавањем достављених изјава бирача да подржавају изборну листу на обрасцу ГИКО-3/23 утврђено да је достављено 3.684 изјава, од којих је за 68 утврђено да нису правно

ваљање, па су изузете, да је из списка бирача из ког су изузети бирачи чије изјаве нису правно ваљане, укупан број бирача 3.616, а након провере бирача у бирачком списку, укупан број прихваћених и необрађених бирача је 3.609, одбијених бирача је 7 (бирач подржао другу изборну листу и има пребивалиште на другој ЈЛС).

Суд је имао у виду и наводе жалиоца који се односе на праксу Републичке изборне комисије којом је од стране Градске управе Града Врања затражена провера валидности оверених изјава бирача које су достављене приликом предаје листе “Доста! Европски пут”. Међутим, како ови наводи жалбе нису поменути у приговору од 28.11.2023. године, те да исти нису били предмет оцене пред Градском изборном комисијом, то им суд није придао значају приликом разматрања и доношења одлуке, налазећи да нису од утицаја на другачију одлуку суда.

Одредбом чл. 8 ст. 3 Закона о локалним изборима прописана је сходна примена Закона о управним споровима. Сходна примена одредаба закона подразумева само примену одредаба тог закона које одговарају природи правне ствари о којој се одлучује и природи самог поступка. У конкретном случају ради се о изборном поступку који је по закону хитан и у том поступку предмет одлучивања о изборним стварима не омогућава сходну примену закона у делу који се односи на одржавање јавне расправе узимајући у обзир рокове за поступање и одлучивање суда по жалби на решење изборне комисије, а у смислу чл. 86 Закона о локалним изборима.

Приликом доношења ове одлуке, суд је имао у виду и друге предлоге и наводе жалиоца који су изнети у жалби, али је с обзиром на изнете разлоге и правно становиште суда, нашао да немају карактер одлучујућих околности за евентуално другачије одлучивање у овој правној ствари.

Са изнетих разлога, Виши суд у Београду је на основу одредбе члана 86 Закона о локалним изборима, сходном применом одредбе члана 40. ст. 1. и 2. Закона о управним споровима (“Сл. гласник РС”, бр. 111/09), одлучио као у диспозитиву пресуде.

РЕШЕНО У ВИШЕМ СУДУ У БЕОГРАДУ

Дана 03.12.2023. године у 14:00 часова. 1 Уж. 8/23

**Записничар
Милица Илић с.р.**

**Председник већа- судија
Никола Микић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Весна Обрадовић**